FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Communi diuidundo. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

ibi.[ceptum neque impletum.] ſcilicet quo ad ſolennitatem.ta
men quo ad voluntatem bene erat impletum aliàs etiam inter li
beros voluntas imperfecta ſeruanda non eſſet.vt no.ff.de teſta.l.
ſi is qui.& de le.iij.l.fideicommiſſa.§.ſi.ſecundùm Guli. & Bal.
4 †Vltimò no.hic vnã gl.quæ incipit[dum tamen.]quam Bar.re
putat ſingularem.quia vult ꝙ ad probadũ iudicium requirãtur
duo teſtes:vnde dicit ipſe ꝙ licet vnus teſtis deponẽs de verita-
te facti per ſenſum corporeũ faciat indiciũ,imò plus quam indi
ciũ,ſcilicet ſemiplenã probationẽ:ſi tamẽ nõ deponit de veritate
facti,licet de aliquo indicio,nõ ſufficit vnus teſtis:ſed requirun
tur duo vnde ſi volo ꝓbare fugã,q̃ facit indiciũ ad torturã, non
ſufficit vnus teſtis:ſed requiruntur duo.Tene mẽti ſingulariter
ſecũdũ eũ.Item ſcias ꝙ quædam auth.quæ eſt hic.& pars cuiuſ-
dã alterius quæ eſt j.de teſta.auth.ꝙ ſine.habent locum quando
non extant duo teſtes qui deponant de volũtate patris: quia nõ
fuerunt præſentes:ſed reperitur quædam ſcriptura facta manu
alterius quã patris,in qua diſponitur voluntas patris:nã ei nõ ſta
tur niſi habeat ſubſcriptionem patris,vt l.omniũ liberorũ,& hoc
dicitur in iſta auth.quæ tamen ſubſcriptio non requireretur ſi to
ta eſſet ſcripta manu patris cum quibuſdam alijs quæ requirun-
tur.vt in illa auth.quod ſine.ita quod non negatur ſcriptura.

Communi diuidundo. *Rubrica.*

2 Si habeo rem communem tecum pro indiuiſo,potes alienare partem tuam me irrequiſito,licet,ſim frater tuus

3 Quid ſi ſtatutum uel conſuetudo locorum inducat,quòd ſi cõſanguineus uel ſocius meus alienet,debeat me requirere?

4 Iudicium diuiſorium debet intentari contra nouum dominum,qui rem tenet & poßidet

5 Concluſio libelli in iudicio diuiſorio.

6 Per iudicium diuiſorium non fit res litigioſa niſi poſt litem conteſtatam,& quid ſi aga tur rei uendicatione?

7 Per alienationem factam in potentiorem,an alienans teneatur ad intereſſe, & an inſpiciatur an ſit lis conteſtata?

8 Vitium litigioſi non afficit rem,quominus poßit alienari cum conſenſu partis aduerſæ, ſed ſolum quando ſine conſenſu.

9 An poſt litem conteſtatam poterit ſocius pignorare partem ſuam?

LEX. I.

1 FRater tuus. †Hæc actio datur cõtra ſin
gularẽ ſucceſſorem,& in ea
venit adiudicatio:vel diuiſio ſecundũ quam cõ-
modius fieri poteſt.& poſt lit.conteſt.impedit a-
lienationem fieri.h.d.in hoc vltimo. not. & con-
2 tinet quatuor dicta.Secundũ ibi.[ſed aduerſus.]Tertiũ ibi: [&
ex actione.]Quartũ ibi.[hoc videlicet.]†Ex primo dicto no. ꝙ
ſi habeo rem cõmunem tecum ꝓ indiuiſo, potes alienare partẽ
3 tuã me irrequiſito:licet ſim frater tuus.†Statuta verò & conſue
tudines locorũ inducunt contrarium.ꝙ ſi conſanguineus vel ſo
cius meus alienet,debeat me requirere:aliàs poſſum retractare
venditionem infra certum tempus.de quo no.infra eo.l. pe. per
4 Cy.& in add..Spe.de emp.& ven.§.nunc videndũ.†Ex ſecun-
do dicto no.ꝙ iudicium diuiſorium debet intentari cõtra nouũ
dominum qui rem tenet & poſſidet.quia cum illo qui habet rẽ
communẽ.nõ cũ veteri domino qui ſuã partẽ alienauit : hoc eſt
verum ſi antiquus ſocius vendidit,& tradidit,& ſic trãſtulit do
minium, poſſum intentare iudicium diuiſorium contra eum:
q̃a cũ ipſo rem cõem,& diuiſio quę cum eo fiet,vel adiudicatio
adiudicabit emptori.vt teneat eã ſeruare:etiã ſi non fuerit ad hoc
citatus.vt eſt caſus no.in l.Iulia §.idem celſus.ff.de act.emp.Ex
tertia parte not.duo.primò dum dicit parte prætij.non autem di
cit pretio partis.nam glo.dicit ꝙ per hoc hoc debet æſtimari to-
ta res:non autem pars quælibet de per ſe:& eſt vtilitas:quia ma
ior fiet æſtimatio de vtraque parte ſimul iuncta:quam de quili-
bet de per ſe.Primo enim caſu poterit valere.c.& tñ neutra par-
tium ab altera ſeparata valeret.l.ſed.xl.pone ergo ꝙ ęſtimaẽ tota
ſimul centum:& ego ſum paratus dare tibi dimidiã partẽ iſtius
prætij.& ſic quinquaginta pro tua parte:tu aũt non vis dare mihi
de mea niſi.xl.quia vis ꝙ quælibet pars conſideretur de per ſe:
certè ego vincã te: & ſic adiudicabitur mihi dari pro quinqua-
5 ginta.& econuerſo adiudicaretur tibi ſi plus offerres.†Secundò
colligi ex iſta parte cõcluſionem libelli in iudicio diuiſorio : q̃a
debet quis petere fundum certis portionibus diuidi:vel ſi com-
modè diuidi non poſſit,alteri adiudicari ſoluta parte prætij ſecũ
dũ Bar.poſt Gul.de hoc.j.eo.l.ad officium;quando autem diui-
ditur certis regiõibus de vno fundo fiũt plures:vt l.ſi quis duas.
§.ij.vel.iij.ff.communia prædio.& l.planè in ſi.la prima.ff.de le.
6 † Ex Vltima parte no.alia duo:primò ꝙ per iudicium diuiſoriũ
non fit res litigioſa:niſi poſt lit.conteſt.& hoc ideo q̃a in eo prin
cipaliter non tractatur de dominio:quia non reuocatur hoc iu-
dicium:ſed ſolum de diuidendo:qñ aũt tractatur de dñio : vt cũ
agitur rei ven.tunc res efficitur litigioſa per ſolam conuentionẽ:
vt j.de litigioſis.l.ij.cum auth.ibi poſita.dummodo citatio perue
nerit ad citatũ:& in ea exprimatur cuſaa.vt in cle.j.vt lite pendẽ
te.per quã illa auth.declaratur.quidam dicunt ꝙ per iudiciũ di-
uiſoriũ,ĩ quo tractaẽ de dñio,etiã poſt lit.cõteſt.res nõ dr̃ litigio
ſa:nec impediẽ alienatio:ſed ſolũ ne fiat præiudiciũ alteri ſocio.
vt cogatur ꝓ diuiſione fienda ſequi aliũ poſſeſſorẽ,vel ſociũ. ſe-
cũdũ Gui.de cu.& Cy.in addi.iſtam partẽ prædictã in diuiſo-
rio iudicio rei ſingularis.vt erat hic.ſed in diuiſorio vniuerſali,vt
in iudicio fami.erciſ.induciẽ vitiũ litigioſi per ſolã motionẽ cõ-
trouerſiæ.ſicut ꝑ peti.hære.cuius naturã ſequiẽ vt l.diuus. ff. de
peti.hære.& hoc tenet hic glo.In actione aũt perſonali quia non
agiẽ de dominio:nec de diuiſione rei ratione dominij, nõ efficiẽ
res litigioſa quãtũ ad impediẽdũ trãſlationẽ dñij etiã poſt litẽ cõ
teſt.licet ipſa actio bñ efficiaẽ litigioſa.vt poſtq̃ eſt intẽtata, nõ
7 poſſit alteri cedi:vt not.in l.j.& ij.ſ.ne lic. potẽ.†Itẽ prædicta cũ
quęritur an impediatur translatio dominij:ſed ſi quæriẽ an alie-
nãs tenereẽ ad intereſſe ꝓpter alienationẽ factã in potẽtiorem,
nõ eſt attẽdẽda lit.cõteſt.ne motio controuerſiæ : ſed ſolũ dolus
alienatis:an alienauerit vt conditionẽ aduerſarij faceret deterio-
rẽ alienando in potẽtiorẽ vel nõ:ad ꝙ ſufficit etiã timor litis mo-
8 uendæ:licet nõ ſit mota:vt in titu.de alie.iudi.†Vltimò nota. in
ſi.ſecundũ Bal.dum dicit.[cęteris eiuſdẽ rei dominis non cõſen
tiẽtibus:]ꝙ vitiũ litigioſi nõ afficit rẽ,quominus poſſit alienari
de conſenſu partis aduerſæ:ſed ſolũ qñ ſine cõſenſu:& pro eo ꝙ
dixi ſ.vide ꝙ no.Inn.in c.cũ.M.ferrarienſis.circa ſi.de cõſti.vbi
dicit ꝙ ſi Papa mãdat capitulo vt mihi cõferat prębẽdã:& cũ pe
tijſſem à capitulo ꝙ mihi cõferret,cõtulit alteri:valet collatio:q̃a
præbẽda nõ erat affecta vitio litigioſi:q̃a nõ dixi eã meã:ſed mi-
hi debitã:& ſic egi potius perſonali quam reali:ſed ſi Papa mihi
contulit.& ego petij me recipi,& declarari rem ad me pertinere
licet collatio mihi facta eſſet nulla:tamẽ quia ſic agendo potius
egi reali quã perſonali:ſi capitulum eã contulit alteri, non valet
collatio:licet habuerit poteſtatem conferendi: quia erat affecta
vitio litigioſi.& ſic potero ipſam iterum impetrare.taliter ꝙ va-
9 leat impetratio.Or.ſufficiant iſta.habetis bona & notabilia.†Vl
timò quærit gl.ſi.an poſt litem conteſtatam poterit ſocius pigno
rare partẽ ſuam?& dicit fortè ꝙ non.Sed contra in auth.de lit.§.
& hoc.dicit gl.ꝙ vitium litigioſi impedit trãſlationem dominij,
non pignorationem.vt ibi,ſed hic non erat vitium litigioſi:quia
non erat quæſtio de dominio:ſed de diuiſione. Certè maius eſt
impedimentum vitij litigioſi:quia impedit alienari poſt citatio
nem:quàm prohibitio iſtius.l.qui non impedit niſi poſt litem cõ
teſt.ideo dic ꝙ vtroq; caſu ſicut prohibetur translatio dominij
ita & pignoratio:ſed vult dicere ꝙ quando non agitur de domi-
nio:ſed agitur de hypotheca:quia non dico rem quam poſſides
eſſe meam:ſed mihi obligatam:licet hypothecaria ſit realis actio
non tamen inducit vitium litigioſi. ſicut nec perſonalis.in qua
non agitur de dominio:ſed de obligatione perſonæ. & ita tenet
hic Cy.Non ſunt alia &c.

2 Peruerſio ordinis de uno iudicio ad aliud,non reddit proceſſum nullum. ſed peruerſio ordinis in eodem iudicio bene redderet proceſſum nullum.

3 Si ego contra fideiuſſorem,uel pignorum poſſeſſorem,non excuſſo principali debitore,ſi non fuit appoſita exceptio,an proceſſus ſit nullus?

4 Quando unus ex ſocijs poßidet totam rem communem, & negat alterum eſſe ſocium, agendum eſt prius petitorio.& declarandum eſt ipſum fore ſocium,& quid ſi ambo poßiderent?

5 Sicut contra ſocium qui alienauit partem ſuam,non tamen tradidit, poteſt iſtud iudiciũ moueri,& quod actum fuerit cum eo debebit emptor habere ratum:an ita etiam ſi tãtum obligauit,poßit iſtud iudicium intentari contra creditorem, & debitor debeat habere ratum.

LEX. II.

1 SI probatum. † Vnus ex ſocijs habentibus rẽ
communem pro indiuiſo, non
poteſt partem ſocij obligare:& ſi contra fecerit, proba
to quòd alter habebat partem:ſi hoc negeẽ, poterit iu-
diciũ diuiſoriũ intentari cõtra creditorẽ.& ꝙ cũ eo geſtũ fuerit,

a ¶ Peruerſio ordinis. Adde gl. ſummæ. ij. q.j. & ibi Archid. & dñs Spec.ti.de cā po. & ꝓprie.§.j.ver.qd ſi primò. Pe.de anch.in c.fi.in v.ti.colū.de re iud.lib.vj. Abb. in c. exhibita in v.colū. de iudicijs. Ioā.de imol. in c. ab excōicato.in ij.col.de reſcr.Bal.& Sali.in l.platā. C.de ſen Bal.ī l.j.ī j.col.C. de appel.Pet.de anc. cōſi.clxxxviij.incip. in auxiliū veritatis. Et an vitiet libellū. vide per bar.in l.j.C. de execu. rei iudi.& in l. ſi cū nulla. ff. de re iu.ꝑ Bal. & Io. de Imol. in §. quibus.in proœ.C. Bal.in l.conuenticulā in pe.colū. C.de epi. et cle.Ang. in l.gallus.in §.j.ff.de lib.& poſth. Abb.in c.j.de lit.cōteſt. & in c.olim.de cenſi.

debebit ratū haberi ꝑ debitorē quē ſibi obli-
gauit.h.d. Et differt à l.præce.in princ.quia
ibi dedit,hic obligauit & tradidit.Itē ibi vē-
didit partē ſuā tm̄: & ſic nō retractat vēdi-
tio hic obligauit totā rē:& ſic ēt partē ſocij.
vnde nō valet ꝓ illa parte, & retractat qua
tenus de facto ꝓceſsit.Itē ibi ſingularis ſuc
ceſſor.i.emptor non negabat alterū habere
partē:& ſic non erat neceſſariū niſi iudiciū
diuiſoriū hic negabat: & ſic eſt neceſſariū
per prius iudiciū petitoriū, in quo petat al-
ter declarari ſe partē habere iure dominij:
quo facto peruenietur ad diuiſoriū: aliàs ſi
prius ageret diuiſorio obſtaret exceptio ne
fiat præiudiciū iudicio ꝓprietatis.vt l. fun-
di.& l.fundū.ff.de excep.dicit hic tñ gl. no
tabiliter ꝙ ſi iſta exceptio nō fuit oppoſita,
procederet iudiciū diuiſoriū ꝑ l.ſi mācipiū.
2 §.ſi cōi diui.ff.de euic.† Ex qua no.ꝙ ꝑuer
a ſio ordinis a de vno iudicio ad aliud nō red
dit ꝓceſſum nullū.facit l.j.j.de app. Sed ꝑ-
uerſio ordinis in eodē iudicio bene redde-
ret ꝓceſſum nullū.vt l.prolatā.j.de ſen. In-
tellige tñ glo.in iudicio diuiſorio intentato
nō præcedēte petitorio ſi negetur dominū habere partē, debeat
5 hoc liquidare aliàs nō obtineret ſniam. †Et pro hoc determinat
Bar.& ſemper allegat ꝙ ſi ago cōtra fideiuſſorem, vel pignorū
poſſeſſorē,nō excuſſo principali debitore quod fieri non debet.
vt in aut.de fideiuſ.§.ſed neq;.ſi nō fuit oppoſita exceptio:pro-
ceſſus nō eſt nullus: tamē ſi volo obtinere ſniam, debeo facere
fieri excuſsionē in hoc iudicio:aliàs eā nō obtinerē.Tene mēti.
Nec ob.l.non pōt videri.ff.de iudi.qa hic ſuperuenit facultas a-
gendi poſt lit.cōteſt.ex cauſa de præterito. qđ ſufficit ad ſniam
obtinēdā.vt l.ſi rē.§.fi.ff.de pig.act.ſecus ſi ex cauſa ſuperueniē-
4 te poſt lit.cōte.vt d.l.nō pōt videri veniamus ad caſum.†No.er
go ex prima parte.ꝙ qñ vnus de ſocijs poſsidet totā rem com-
munem:& negat alterū eſſe ſociū agendū eſt prius petitorio, &
declarādū eſt ipm fore ſociū ſi verò ambo poſsiderēt, licet alter
negaret illū fore ſociū, nō expediret per prius ventilari iudiciū
petitoriū;quia ꝓſumerētur ambo dñi ſeu ſocij:ſicut ambo poſsi-
dent.vt l.j.cū ibi no.ff.fami.erci.Idē ſi vnus poſsideret:& nō ne-
garet alterū fore ſociū:vt l.ꝓcedē.ij. reſpō.ſed ex quo in iudicio
petitorio aduerſarius cōdēnatur ad reſtitutionē partis cū fructi
bus,ad qđ eſt neceſſariū aliud iudiciū diuiſorium?Rñdeo ꝙ illa
ſnia intelligit de parte ꝓ indiuiſo:& hoc nō ſufficit agēti, ſi vult
5 recedere ab actiōe,& habere partē pro diuiſo.† Itē no.ex ſecūda
parte ꝙ ſicut cōtra ſociū q alienauit partē ſuā,nō tñ tradidit,pōt
iſtud iudiciū moueri & qđ actū fuerit cū eo,debebit ratū habe-
ri per emptorē:vt l.Iul.§.Idē Celſus.ff. de act.emp. Ita ſi obliga-
uit tm̄:& ſic remāſit res cōis,cū nihilominus poſsit iſtud iudiciū
intentari cū creditore cū quo eſt res cōis,& agetur cū eo, debe-
bit ratū haberi per debitorē.Bal.intelligit hoc verū ſi ille debitor
ſciuit iudiciū motū,ſed nō fuerit citatus per l.fin.ff. de re iudi.&
per c.quāuis.eo.ti.Nā ad ipſum pertinebat principaliter defen-
ſio rei,ſi prætēdebat ſe ſolū dñm.ideo ſi ſciuit,& paſſus eſt, ſibi
præiudicat ſed in caſu l.Iul.§.Idē Celſus.non requirit ꝙ emptor
ſciuerit,nec ꝙ citatus fuerit:quia res non erat communis cū eo,
ſi traditio non interuenerat.& ſic ad eum nō pertinebat princi-
paliter defenſio:ſed ad venditorem.

1 ¶ Diuiſio debet fieri officio iudicis: & quid ſeruetur de conſuetudine?
3 Iudex delegatus contra unum,non poteſt uti iuriſdi.contra alterum.
4 Quòd contra ſingulos ſinguli libelli ſint dandi, & quid ſi haberes res communes cum pluribus?
5 Forma libelli in hoc iudicio.
6 Si habeo rem communem tecum,quæ non poteſt congruè diuidi, & ſic eſt adiudicanda alteri noſtrum, & ille eſt condemnatus ad dandam partem pretij alteri ſi illa res ponitur ad incantum. & ego offero centum,nec reperitur qui plus offerat res tamen ualet plus:tu autem es pauper, & non potes offerre illud quod ualet, an poſsis petere quod alius emat pro eo quod ualet, & diuidatur pretium?
7 Si conſuetudo eſt quòd uenditio facta per unum ex propinquis uel uicinis poſsit retractari per alterum, offerendo idem pretium, ſi alter non uult retractare pro ſe nec offerre, an poſsit ius ſuum retractandi alteri cedere?

LEX III.

1 AD officium.† In hoc iudicio veniūt ea tm̄
quæ ſunt cōmunia cū eo contra
quē agit non quæ ſunt cōmunia cū alio & per iudicē fi-
nenda eſt diuiſio certis regionibus, vel adiudicationi-
bus. Itē ad licitationē pōt alter ex ſocijs extraneū ſubmittere, ſi
ipſe nō ſufficit ad ſoluendū cōgruam æſtimationē.h.d.In prima
parte impetraſti iudicē delegatū cōtra fratrē tuū ſuper diuiſione
bonorū,q̄ remanſerant cōia inter vos, de quibus ille q̄dā aliena-
uerat:& in libello porrecto cōtra fratrē petebas diuidi etiā bona
alienata,dicit ꝙ iſte iudex delegatus cōtra fratrē nō pōt diuide-
re illa bona alienata:qa diuiſio illorū debet fieri cū illis cū quibus
ſunt nūc cōia,nō cū fratre cū quo fuerūt olim cōia, & nūc non
ſunt:& ſic cōtra illos poſſeſſores impetrandus eſt alius iudex:&
2 dādus eſt alius libellus.† No.ergo primò in verbo.[ad officiū]
ꝙ diuiſio debet fieri officio iudi.vt inſti.de offi.iudi.§.ſi familiæ.
& §. eodē. Cōſuetudo tñ eſt ꝙ vnus de habentibus bona cōia ſi
nō negat cōmunio, diuidat:& alter capiat partē,& ſi in hoc cō-
ueniūt bene quidem & iſta cōſuetudo ꝓbat etiā ꝑ l.ij.j.de metu
circa fi.li.xij.ſi non conueniāt,iudex habet ſe interponere:& in-
iungere alteri eorum(vt ſibi videbitur)ꝙ partē faciat.& alter ca-
piat arg.in l.in copulādis.j.de nup.Alij dicunt quod ſi ſunt duo
fratres maior habeat diuidere,et minor habeat capere. Bar.dicit
in l.j.de his qui ſe deferunt:& l.ij.quando & quibus quarta pars
debe. ꝙ hoc nō reperitur iure cautū & ſi nō probaretur conſue-
tudo,& nō cōcordarēt,in hoc eſſet recurrēdū ad officiū iudicis.
3 †Secundò no.ꝙ iudex delegatus cōtra vnū, nō pōt vti iuriſd.
contra alterū ſed cōtrà.ff.de quibus rebus ad eūdē iudi.eat. Sol.
ibi qñ plures res eſſent cōes inter plures nā ſi habeo rē comunē
cū pluribus,poſſum eoſdē conuenire: & etiā debeo corā vno &
eodē iudice.Sed ſi habeo vnā rem communē cū vno, & aliā cū
altero,nō habet locū ille ti.vt hic:vel hoc in iudice delegato cu-
ius iuriſ.non extendit vltra perſonas expreſſas in reſcripto:vt in
4 c.P.& G.de offi.dele.Secus ſi ordinario de q̄ loquit ille tit.† Itē
no.qđ cōtra ſingulos ſinguli libelli ſunt dādi: & videt ꝙ nō poſ-
ſim cōuenire plures in eodē libello: hoc eſt verū ſuper diuerſis
rebus vel cauſis: & ita erat hic ꝙ qlibet poſsidebat diuerſas res
ſed ſi haberē res cōes cū pluribus: & ſimul poſsidebamus, poſ-
ſum dare vnū libellū cōtra oēs, nec pñt mihi dicere da libellum
contra quēlibet noſtrum:vt no.in Spe.de libelli.conce.§. ſi. ver.
ſed pone.P.agit rei vēdicatione cōtra quatuor.vbi oino vide:
qđ no.Bar.ī l.ſupra inter.§.Caſsius.ff.de aqua plu.arc.& l.edi-
5 §.de edendo.in primo genere cumulationis.† Itē no. ſecundū
Bar.in ver.[diſcedi placeat.] qualiter debet cōcipi narratio libel-
li in hoc iudicio, qa debet dicere ſe habere rē cōmunē cū tali &
ꝙ ſibi nō placet,nec expedit amplius eſſe in cōmunione.Quali-
6 ter autē ſit concludendū,dic vt ſ.e.l.j.& ibi tetigi.† Vltimò not.ſin-
gulariter in fi.huius l.ꝙ ſi habeo rē cōmunē tecū,quæ nō poteſt
cōgrue diuidi & ſic eſt adiudicāda alteri noſtrū,et vnus eſt cōdē-
natus ad dandā partē prætij alteri ſi illa res ponit ad incantū,&
ego offero centū,nec reperit q plus offerat in licitatione, res tñ
valet plus,& hoc pōt probari. Tu aūt es paup & nō potes offer-
re illud qđ valet:vt des mihi partē illius: ſed dicis ego reperiam
vnum qui dabit quantū valet puta ſupra l. & ſum contētus q
illi vēdat,& tu habeas partē dimidiā:& ego alterā dimidiā, ego
aūt recuſo admittere tertiū ſed dico ꝙ vel offeras tu quātū tu di-
cis ꝙ valet,et des mihi partē dimidiā vel ſi nō vis,aut nō potes,
adiudicet mihi ꝓ quantitate quā ego offero ꝙ certè his duobus
cōcurrētibus.ꝙ ego nō offerā cōdignū prætiū:& tu es impotens
ad illud offerendū,potes ſubmittere tertiū emptorem:ſed altero
iſtorū deficiēte ſecus ſcđm Guli.q dicit illud verbū [maximè]
quod ponit in tex.abūdat. Si ergo offerrē iuſtū ꝓtiū ſcđm cōem
æſtimationē,licet tu eſſes impotēs ad offerēdū,nō debes audiri
volēs ſubmittere tertium,qui offerat vltra cōdignā æſtimationē
quia hoc poſſet fieri malitioſè ꝙ ſubmitteres inimicū meū, q ad
diſplicendū mihi nō curaret plus cōdigno offerre:et eodē modo ſi
tu eſſes potēs ad offerendū condignū & velles ſubmittere tertiū
plus offerentē,nō deberes audiri eadē rōne ſecūdū Guil.& Bal.
ſi aūt ille tertius nō ſubmittatur ab aliquo noſtrū,ſed à ſeipſo ve-
niat,& plus offerat:non debet audiri ſecundū eoſdē.ar.in l.ſi no-
mo.ff.de teſta.tuto.& de iure dotim.l.cum in fundo.§.ſi fundus.
7 †Et prædicta inducit Cy. ſi conſuetudo eſt quòd venditio facta
per vnū ex propinquis vel vicinis poſsit retractari per alterum,
offerendo

offerēdo idē prætium, ſi alter nō vult retractare ꝓ ſe: nec offer-
re, ſed vult ius ſuum retractā di alteri cedere: an hoc poſsit? & de-
terminat ꝙ nō: ꝙ videtur debere intelligi quando alteri penitus
extraneo, non propinquo: nec vicino. ꝙ ceſſat ratio ſtatim in illo
& adde ꝙ no. in ſimili in l. ij. infra de reſcin. ve. & ꝙ ibi per Bal.
in fi. antepen. col. & in addi. Spe. de emptio, & ven. §. nunc dicē-
dum. in vlt. addi. mag. circa fin. Non ſunt alia.

1 Diuiſio ſi non poteſt probari per inſtrumentum, nec per teſtes, ſed poteſt probari q. per longum tempus illi qui habebant bona communia poſſederunt ea pro diuiſo, an ex hoc præſumatur & probetur diuiſio?
2 Ex poſſeſſione rei per longum tempus, an præſumatur emptio?

LEX. IIII.

1 SI maior. †Diuiſio facta inter fratres debet haberi
rata: licet non interuenerit ſcriptura. niſi
bñficio reſtitutionis reſcindatur. Item nō diuiſa debēt
diuidi: & ꝙ in hoc iudicio debet haberi rō culpæ: & etiā
fructuum per alterum ex ſocijs perceptorum. h. d. In tex. ibi. [ſta
tim finitis cōuenit.] ſubaudi etiam ſi in aliquo fuerit ſoror tua
læſa poſtꝗ enim erat maior, nō poterat petere reſtitutionē. aliàs
ſecus. vt ſequitur: & hoc niſi dolo tuo, vel niſi enormiter eſſet læ
ſa, puta vltra dimimidiam iuſtæ æſtimationis. vt infra titu. j. l. iij.
In tex ibi. [præſes prouinciæ æſtimabit.] quia ſi erat modica læ-
ſio, non concedet reſtōnē. vt ff. de reſti. in integ. l. ſcio. ſi nō modi
ca, ſi non enormis. vel interuenit dolus. ſecus. vt dixi. In tex. ibi.
[diuiſionē fieri prouidebit.] No. ꝙ licet iſtud iudicium commu
ni diuidundo ſit ſemel intentatum pro vna re, poteſt poſtea in-
tentari pro alia. non ſic in iudicio fa. er. ꝙ eſt vniuerſale: quia ſi ſe
mel fuerit intentatum. licet non omnes res fuerint diuiſæ: pro il-
lis tamen amplius non intentatur: ꝙ dic vt plenè no. in l. j. s. tit. j.
2 †Quærit gl. notabiliter de duobus primò. quid ſi nō poteſt pro-
bari diuiſio per inſtrumētū, nec per teſtes, ſed bone poteſt ꝓbari
q per lōgū tēpus illi qui habebant bona cōia poſſederunt ea ꝓ
diuiſo: ga vnus poſſedit aliquas res ſolus, alter aliàs res. & onera
ꝓ diuiſo ſubierūt: an ex hoc præſumaṫ & ꝓbeṫ diuiſio ſi allegeṫ:
& q diuiſerint illo modo? glo. ſingulr̄ dicit ꝙ ſic: ꝓ qua bñ facit.
l. ſi filius. s. de peti. hęre. & l. q in aliena. §. j. ff. de acqui. hęre. Dicit
Bal. hoc eſſe verū ſi portiōaliter poſſederunt: ita ꝙ inter iſtas res
æqualitas. vel propriè: vt in fi. huius. l. ſed ſi eſſet inæqualitas:
q res quas ego poſſedi valebāt lōgè plus quā illæ quas tu poſſe
diſti nō prçſumereṫ illa diuiſio: & ſic poſſes petere ꝙ diuidātur
3 æqualiter ꝑ finē huius. l. † Itē quærit gl. qd in dño, ſi poſſediſti rē
meā lōgo tēpore me ſciēte & patiente. nunc volo agere rei vēdi.
tu dicis illā rē à me emiſſe, & nō probas aliter quā ex dicta poſ.
cū ſciētia & patientia mea: an iſta vēditio per hoc ꝓbeṫ? gl. tenet
ꝙ ſic. Doc. tenent cōtrariū: quia ꝙ dictū eſt in præcedenti qōne
procedit ꝓpter modicū prçiudiciū ꝙ reſultat ex præſumpta di-
uiſione ſi æqualiter poſſederūt: ſed hoc eſſet magnū præiudiciū:
ſi per iſtū modū perderē dominiū. & ſic ſcientia & patiētia mea
nec operaṫ conſenſum, nec præſumptionem tituli aliàs raro ha-
beret locū. l. nullo. s. de rei. vē. nec ob. l. cū de in rē verſo. ff. de vſu
ris. vbi etiā in his q̄ ſunt magni ꝑiudicij præſumiṫ titulus cā alle-
gata ex diuturna prçſtatione. quia aliud eſt ſcire & pati. aliud ni
hil facere aliud per decennium ſoluere. quia plus ſibi imputatur
quod dic vt plenè no. per d. l. cum de in rem verſo.

1 Eccleſia ſi habet rem communem cum priuato, an poſſit priuatus prouocare ad diuiſionem, & quid ſi habeat rem communem cum alia eccleſia?

LEX. V.

IN communione. † No gl. quę ponit ca-
ſus in quibus qs cōpel
litur pſeuerare cōmunione. Dicit Bal. ꝙ inquantū lo-
quitur de minore, ꝙ non poſſit prouocare ad diuiſio-
nem: procedit. niſi ex iuxta cā. vt ſi habebat ſocium rixoſum: cū
quo expediebat potius diuidere. quam in communione perſiſte
1 re. facit. ff. pro ſocio. l. ſi conuenerit. † Item inquantum loquitur
de eccleſia, procedit quandò eccleſia haberet rem communem
cum priuato: quia priuatus poteſt eam prouocare: ſed ſi haberet
rem communem cum alia eccleſia. ne perpetuo habeāt perſiſte-
re in cōione. quælibet earū poteſt alteram prouocare arg. eius ꝙ
habetur in l. niſi finita. de iure. & ratio diſtra. Non ſunt alia.

Communia vtriuſque iudicij tam familiæ &c. *Rubr.*

1 Si aliqui prohibentur alienare, poterit alter alteri alienare partem ſuam.

2 Statutum quod uicinus uel conſors poßit retractare infra annum uenditionem factam per uicinum uel conſortē ipſo non requiſito, an poterit etiam retractare permutationem?
4 Nullum ſimile eſt idem.
Quòd permutatio ſit nomen generale, & quòd uideatur interuenire in quolibet contractu.
Permutatio eſt contractus innominatus, & quod ſimilis ſit emptioni.
5 Tria in quibus diuiſio habet ſimilitudinem cum contractu emptionis, & duo in quibus differt remiſsiuè.
6 Diuiſio præbet cauſam uſucapiendi.

a ℞ Similis permutationi. Adde ꝙ nec in totū ſimilis eidē ſit: qñ alias eſſet idē. ſicut nec emptiōi etiā vt habeṫ in pricipio hui⁹ l. ſed aliqua ex pte tm̄. vñ vtriſq; cō muniter cōuenit. vt ſ caſib⁹ enumeratis in gl. ff. hic ſup v̄bo placuit. qñ aſs peculiares differētias hñt, vt ex ſingulo. diſtictis titul. colligi poterit.

LEX I.

1 DIuiſionem. †Per iſtam legem videtur ꝙ
illi qui prohibentur alienare
ſeu vendere, non poſsint etiam inter ſe diuidere.
vt ſi ſint plures emphyteutę vnius rei, vel feuda
tarij. contrarium tamen eſt verū per l. Iubemus
poſt prin. s. de ſac. ſan. eccle. ibi. ſed ea prædia di-
uidere quidem &c. & no. in l. cum hi. §. ſi vnī. ff. de tranſac. Item
2 † alter alteri poteſt alienare partem ſuam. quia prohibitio eſt de
alienando in extraneos. non autem inter ſe. arg. j. de fideicom. l.
voluntas. de lega. iij. l. pater. §. quindecim. & in c. j. de aliena. feu-
3 di. pat. & extra de iure patro. c. ex inſinuatione. † Itē glo. quæ eſt
hic. dum dicit quòd permutatio eſt ſimilis emptioni, videtur ꝙ
ſi ſtatutum dicit ꝙ vicinus, vel cōſors poſsit retractare infra an-
num venditionē factā per vicinū, vel conſortē ipſo non requiſi
to, quod poterit retractare etiā permutationē. Contrariū tamen
ſeruatur in quibuſdā locis: quia nō eſt eadē ratio retractandi. qa
vēditio fit pro pecunia habēda quā quilibet pōt ſoluere. ideo de
buit requiri vicinus, vel cōſors eius, cuius pecunia tātū valebat,
quātū pecunia extranei: ſed permutatio fit ꝓ habēda alia ſpecie,
quā quilibet ſoluere nō poterat: ſed ille tantū qui erat dñs illius.
Vnde nō videtur imputandū permutanti ſi non requiſiuit vici-
num, vel conſortē, qui nō erat dñs illius rei, ſicut dicimus in do-
natione: quā facere pōt prohibitus vēdere: quia non fit pro habē
da pecunia: ſed ꝓpter affectionē quam quis habet ad donatariū,
& non ad aliū, ſecundū opi. glo. & no. in l. iij. j. de iure emphy. &
vide hic quod no. in addi. Spe. ti. de emp. & vē. ver. nūc dicendū
4 reſtat, ante fi. † Inqātū aūt glo. hic dicit ꝙ diuiſio eſt ſimilis per-
a mutationi. a nō congruè loquitur. quia nullū ſimile eſt idē. vt no.
in l. quod nerua. ff. depoſiti. & tamē diuiſio eſt vera permutatio:
quia permutatur portio vnius cū portione alterius. nā cū in quo
libet ceſpite terræ quilibet habet partē pro indiuiſo, quæ nō pōt
ad oculū demōſtrari: vt l. Meuius. §. duobus. de leg. ij. diuidimus
iſtud prçdium. neceſſariū eſt dicere ꝙ in parte quę tibi obuenit,
vnā partē habeas iure tuo à te. alterā habeas à me. & ſic ecōuer-
ſo. vnde portio quā habes à me, permutaṫ cū portiōe quā habes
à te. Itē permutatio nō eſt emptio: ſed ſibi ſimilis. quia permutaṫ
vna ſpecies cū altera ſicut in emptione permutaṫ ſpecies cū pe-
cunia. Et eodē mō in quolibet cōtractu videṫ interuenire quæ-
dam permutatio. ideo nomē eſt gñale. & per cōſequens permu-
tatio ꝓpriè ſumpta quæ eſt de ſpecie ad ſpeciē, nō eſt cōtractus
nominatus: ſed innominatus. quia nō habet nomen ſpeciale: ſed
5 gñale. vt no. j. de rerū permu. ſuper rub. † Itē no. ex glo. tria in qui
bus diuiſio habet ſimilitudinē cū cōtractu emptionis. & duo in
quibus differt. & ſic iſta ſimilitudo non eſt per omnia: vnde leue
eſt argumentum à ſimili. quia raro reperitur aliquid omnino ſi-
6 mile. vt etiam no. in l. fi. s. de inof. do. † No. ex glo. ꝙ diuiſio præ-
bet cauſam vſucapiēdi ideo ſi tu & ego diuidimus inter nos præ
dium alienum tanquā noſtrū bonafi. iſta diuiſio cuilibet noſtrū
prçbet titulum: ratione cuius quilibet poteſt prçſcribere partem
ſuam longo tempore. Sed contra. nam in parte mihi obueniente
vna pars traditur mihi tanquam mea, altera tanquam tua. & ecō
uerſo. illa ergo pars quæ mihi obuenit tanquam mea, non vide-
tur quòd poſsit per me præſcribi. quia non traditur mihi animo
transferendi dominium, cū putetur eſſe mea. & ideo ſi eſſet tua,
& eam trades mihi tanquam meam, non transferes dominium:
vt l. iij. §. ſubtilius. ff. de condi. ob cauſam. ergo ſi non eſt tua, ſed
aliena, & eam tradis mihi vt meam, non das cauſam vſucapien-
di: quia vbi tradens non transfert dominium ſi eſt dominus, nō
transfert vſucapiendi conditionem ſi non eſt dominus. vt l. cla-
uibus. ff. de contrahen. emp. & econuerſo portio quæ euenit tibi

FRANCKESCHE STIFTUNGEN